
Funded
by the European Union

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL
DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

*Управни одбор Операције међународног
мониторинга за Попис становништва и
домаћинства у Босни и Херцеговини*

Једанаести извјештај

16-19. јул 2013.

Jean-Michel DURR, Senior expert, SC Team Leader Bent

Noerby BONDE, Guido P

IERACCINI Experts

Увод и историјат

1. Попис становништва и домаћинства спровешће се у Босни и Херцеговини (БиХ) у складу са Законом о попису становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013. године, како је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 3. фебруара 2012. Вијеће министара Босне и Херцеговине позвало је Европску комисију да организује међународни мониторинг Пописа. Тако су Европска комисија, Вијеће Европе и Вијеће министара Босне и Херцеговине 18. априла 2012. године потписали Меморандум о разумијевању, како би се договорили о следећем:

- Општи циљ Операције међународног мониторинга Пописа становништва и домаћинства у Босни и Херцеговини је надгледање усклађености цијелог процеса Пописа, од припреме до дисеминације података, са:
- Међународним стандардима за пописе становништва и домаћинства које дефинишу УНЕСЕ и Еуростат, а које је одобрила Конференција европских статистичара као Препоруке за Пописе становништва и домаћинства 2010,
- Одредбом (ЕК) 763/2008 о пописима становништва и домаћинства, те мјерама имплементације;
- Основним начелима званичне статистике, усвојеним од стране Статистичке комисије УН, као и са Кодексом праксе европске статистике проглашеним од стране Европске комисије;
- Стандардима заштите и повјерљивости података, како је дато у Конвенцији о заштити појединца, а у вези са Аутоматском обрадом личних података Вијећа Европе, као и са важећим релевантним одредбама Европске уније.

2. Операцију спроводе Комитет међународних организација, Управљачка група (УГ ИМО) уз помоћ вишег експерта за попис, експерти за пописе становништва, један или више експерата за информационе технологије, те особе које надгледају пописивање на терену.

3. Виши експерт за попис, експерти за попис и ИТ експерти процијениће усклађеност Пописа у Босни и Херцеговини са захтјевима датим у Меморандуму о разумијевању, али неће пружати никакву техничку подршку.

4. Под вођством Комитета и вишег експерта за попис, експерти за попис ће:

- Пратити техничку припрему Пописа, укључујући пилот попис и постпописна анкета, посебно израду упитника и приручника;
- Надгледати прикупљање, обраду и дисеминацију пописних података, верификујући испуњавање захтјева дефинисаних у ранијем тексту;
- Контролисати поштено и исправно израчунавање на свим нивоима, те пратити да ли је повјерљивост појединачних података у потпуности загарантована;
- Истраживати сва остала питања релевантна за Попис.

5. Управљачка група именовала је г. Jean-Michela Durga као вишег експерта за попис и г. Roberta Bianchinia, г. Benta Noerby Bondea, гђу Meryem Demirci, гђу Katerinu Kostadinovu-Daskalovsku и г. Guidoа Pieraccinia као експерте за пописе становништва.

Виши експерт за попис и експерти за пописе чине Управни одбор ИМО међународних експерата.

6. Прва мисија УО ИМО је одржана од 23. до 26. априла 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени припрема за попис становништва и домаћинства у својим основним компонентама, укључујући припрему пилот пописа. Извјештај УО послао је Виши експерт за попис 12. маја ИМО Управљачкој групи.

7. Друга мисија одржана је од 26. до 29. јуна 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени напредак остварен након прве мисије у припреми за попис становништва и домаћинства, укључујући и припрему пилот пописа.

8. Трећа мисија одржана је 17. и 18. септембра 2012, а спровела су је два члана УО, г. Durr и гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ мисије био је да се оцијени имплементација препорука датих у претходним извјештајима и да се оцијени припрема пилот пописа планираног за период од 15. до 29. октобра 2012.

9. Четврта мисија одржана је између 10. и 29. октобра 2012. године, а спроводили су је чланови Управног одбора сукцесивно (сваки по пет дана, осим вишег експерта, чија мисија је трајала од 10. до 29. октобра). Циљ ове мисије био је да се посматра спровођење Пилот Пописа на терену. Такође, тим од четири посматрача, који су чинили Lidija Naumovska, Gabor Rosza, Jean-Paul Sardon и Per Schöning, био је присутан током цијелог периода спровођења Пилот Пописа. Сваки члан покривао је по неколико општина, како би посматрали операције рада на терену Пилот Пописа у свих 60 пописних кругова који су ушли у узорак за Пилот.

10. Пета мисија одржана је између 19. и 21. новембра 2012. (три дана), а спровела је чланица Управног одбора, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ ове мисије био је да се посматра спровођење Постпописне анкете Пробног пописа на терену. Експерт је обухватила свих 6 пописних кругова (у 6 општина) које су ушле у узорак Постпописне анкете, како би се посматрале активности на терену у склопу Постпописне анкете.

11. Шеста мисија одржана је између 10. и 13. децембра 2012. године, а спровела су је четири члана Управног одбора: г. Roberto Bianchini, гђа. Bent Noerby Bonde, гђа. Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini. Циљ ове мисије био је да се од статистичких институција чује о лекцијама наученим током Пробног пописа, те да се оцијени да ли су припреме на нивоу који би омогућио спровођење Пописа у априлу 2013. године.

12. Седма мисија одржана је између 12. и 15. фебруара 2013., а спровео ју је један члан УО, г. Roberto Bianchini. Циљ мисије био је да се оцијени ситуација када је у питању напредак припреме и имплементације ИМО препорука у новом контексту одгађања Пописа, са нагласком на поштивању рокова за картографску припрему. Други циљ био је да се прикупе информације и материјали за детаљнију оцјену напретка припремних активности Пописа, коју треба да дају сви чланови УО у марту 2013.

13. Осму мисију спровео је цјелокупан УО, од 18. до 22. марта 2013. Циљ ове мисије био је да се да детаљна оцјена напретка оствареног у припремама када су у питању основни циљеви дати након четврте мисије у децембру 2012., када је УО дао препоруку да се Попис одгоди за октобар 2013.

14. Девету мисију спровела су два члана УО, Jean-Michel Durr и Katerina Kostadinova-Daskalovska, између 22. и 25. априла 2013. Циљ мисије био је да се оцијени напредак остварен у припремама, у смислу циљева постављених у шестој мисији, који су ажурирани у претходним мисијама.
15. Десету мисију спровео је цјелокупан УО, између 28. и 31. маја 2013. Циљ ове мисије био је да се оцијени да ли је напредак остварен у припремама довољан да се држава сматра спремно за спровођење пописа у октобру 2013.
15. Ову једанаеста мисија спроведена је између 16. и 19. јула 2013. Циљ мисије био је да ли су припреме и даље на правом путу након позитивне оцјене десете мисије да се попис спроведе у октобру 2013. Посебан нагласак био је на припреми обраде података.
17. Тренутна оцјена заснована је на информацијама добијеним током састанака мисије, те на директним запажањима чланова мисије. Према томе, коментари и препоруке у даљем тексту засновани су на разумијевању експерата, па можда не одражавају стварно стање. Овај извјештај припремила су чланови Управног одбора која су спровела мисију, а довршио га је виши експерт за Попис.пресент
18. Експерти желе да изразе захвалност директорима и особљу БХАС, ФЗС и РЗС за расположивост и сарадњу, те особљу Вијећа Европе за савршену организацију мисије.

Резиме

19. У фокусу мисије било је да се оцијени ситуација када је у питању напредак пописних припрема и имплементација ИМО препорука након претходне препоруке Управљачке групе ИМО надлежнима у БиХ да наставе са спровођењем пописа у октобру 2013. Препоруке дате у претходним извјештајима УО представљале су смјернице за дискусије, стављајући нагласак на проблематичне области, а Анекс 2 претходног извјештаја УО био је узет као референца за мјерење напретка.
20. Значајан напредак остварен је у припремама, а већина преосталих критичних питања која су наглашена у претходним извјештајима су ријешена.
21. На основу дискусија током мисије са статистичким институцијама, главни закључци су сљедећи:
- а) Финансијске припреме сматрају се завршеним;
 - б) Координација и сарадња међу три статистичке институције још увијек се побољшавају, посебно захваљујући опреми за видео конференције, која омогућава редовне састанке директора и радних група
 - ц) Картографске припреме су довршене и мале се штампају;
 - д) Упитници су дизајнирани, преведени и спремни за штампање;
 - е) Инструкције и упутства су довршени, лекторисани, преведени и спремни за штампање;
 - ф) Материјали за обуку треба да буду довршени до краја јула, како би се у њих унијеле посљедње промјене из нове форме упитника;

- г) Потписује се уговор за штампање, пошто је жалба на одлуку одбачена током мисије УО. Уговор за просторије мало касни због одређених правних проблема;
- х) Успостављање општинских пописних комисија је скоро завршено, неке од општина имају потешкоће да испуне обавезе које се тиче етничког састава;
- и) Централни Информациони Систем Мониторинга (CMIS) се израђује и требало би да буде оперативан до краја јула. Међутим, препоручује се да се систем пажљиво тестира, као и да се посебна пажња обрати на обуку;
- ј) Дневни систем извјештавања, путем SMSa, је још у фази спецификације. Препорука је да се размотре и алтернативне процедуре које користе традиционалне методе извјештавања у случају да овај систем не буде спреман на вријеме;
- к) У области комуникације и даље је мало тога урађено. Међутим, ентитетске статистичке институције успоставиле су активну комуникацију са општинама и медијима, како би се прожиле информације о припремама рада на терену. Планирана је серија конференција за медије и цивилно друштво.
- л) Као одговор на забринутост дијаспоре када је у питању њихова укљученост у операцији, препоручује се да се пруже опширне информације о специфичној операцији за грађане који живе у иностранству, на примјер путем конзулата.
- м) Остварен је значајан напредак у припреми Постпописне анкете, а тиму је неопходна хитна додатна техничка подршка;
- н) Припреме активности обраде података генерално добро напредују упркос одгађањима прилагођавања система за снимање података коначном упитнику. Ускоро треба да се донесу одлуке о заштити појединачних података са личним информацијама и о локацији сервера за репликацију пописних података.

22. Закључно, УО је уочио значајан напредак у техничким припремама Пописа. Већина активности основних циља су довршене, захваљујући унапријеђеној координацији и сарадњи међу статистичким институцијама. Због тога, Управни одбор сматра да је попис и даље на добром путу када је у питању његово спровођење у октобру 2013.

Ипак, УО је затражио од статистичких институција да остваре сав преостали припремни рад, правовремено и ефикасно. Што се тиче активности комуникације, УО и даље препоручује да статистичке институције развију јаку комуникацију и активности промоције, те наглашава значај власти и политичких сила у БиХ у креирању повољне атмосфере за процес пописа.